

Ką žinome apie ateities profesiją

Lina Gedrimė

Vilniaus universitetas
Klaipėdos universitetas
Klaipėdos valstybinė kolegija

Zita Gierasimovič

Vilniaus universitetas

Danguolė Kisiilienė

Klaipėdos Ernesto Galvanausko profesinis mokymo centras

Egita Dadašova

Klaipėdos Ernesto Galvanausko profesinis mokymo centras

Santrauka. Slaugytojo padėjėjo funkcija yra padėti slaugos specialistui suteikti slaugos paslaugas. Ši profesija reikalauja žinių, atidumo, užtikrinant paciento asmens higieną, atsakomybės, ruošiant slaugos priemones procedūrai. Slaugytojo padėjėjas, kaip visavertis komandos dalyvis, bendrauja su pacientais ir jų artimaisiais, turi būti tolerantiškas ir kultūringas.

Raktiniai žodžiai: slaugytojo padėjėjas, funkcijos, bendravimas.

What we know about the profession of the future

Abstract. The function of a nursing assistant is to help the nurse to provide nursing services. The chosen profession requires knowledge, diligence in ensuring the patient's personal hygiene, responsibility in preparing nursing equipment for the procedure. The nurse assistant, as a full-fledged team member, interacts with patients and their loved ones to be tolerant and cultured.

Keywords: nurse's assistant, functions, communication.

Įvadas

Ieškant naujų veiklos krypčių bei galimybių diegiant naujoves, Klaipėdos Ernesto Galvanausko profesinio mokymo centras 2020 metais pradėjo vykdyti modulinį slaugytojo padėjėjo mokymą. Slaugytojo padėjėjas priskiriamas kvalifikuoto darbuotojo pareigybės grupei. Tai sveikatos priežiūros sistemos darbuotojas, padedantis slaugos specialistui suteikti kvalifikuotas slaugos paslaugas.

Slaugytojo padėjėjo profesijos specifika

Medicina egzistuoja nuo senų laikų, bet slaugytojo padėjėjo profesija ilgai nebuvo žinoma. Slaugytojo padėjėjas yra būtinas bet kurioje klinikoje arba ligoninėje, tai dešinioji slaugytojo ranka, kurios vaidmuo svarbus slaugos praktikoje. Slaugytojo padėjėjo funkcijos yra įvairios, jis aktyviai dalyvauja slaugos procese, pavyzdžiui, aprūpina pacientus lovos skalbiniais, tenkina higienines pacientų reikmes, rūpinasi pacientais ir jų artimaisiais, tvarko pacientų išskyras ir sekretus, atlieka techninius darbus, moka teisingai techniškai atlikti slaugos veiksmus, žino aseptikos ir antiseptikos reikalavimus.

Slaugytojo padėjėjo profesija yra gana populiari šiuolaikiniame pasaulyje. Sveikatos priežiūros įstaigai svarbu turėti motyvuotą personalą, kuris jaučia pasitenkinimą darbu, siekia gerų darbo rezultatų. Slaugytojo padėjėjo noras padėti žmonėms, dirbant įvairių profilių skyriuose su pacientais, turinčiais fizinių, psichologinių, socialinių problemų, įpareigoja jį visada būti geros nuotaikos, nesukelti paciento nepasitenkinimo, bet kartais atsitinka, kad rūpindamasis pacientų sveikata ir gerove, slaugytojo padėjėjas pamiršta save. Slaugytojo padėjėjo profesija reikalauja atidumo, atsakomybės, bet darbuotojas per tam tikrą darbo laiką išnaudoja savo teigiamų emocijų resursus, organizmas pasidaro nebeatsparus ir negeba priešintis stresui. Tokia būseną sukelia

tarpusavio konfliktus, nepagarbų elgesį su pacientais, nesusikalbėjimą. Gebėjimas išjausti sunkius jausmus, įveikti nesėkmes padeda nesutrikti, esant stresinėms situacijoms. Pacientų būklės vis dažniau būna sudėtingos dėl gretutinių susirgimų, todėl slaugytojo padėjėjo profesija reikalauja gerumo, didelės kantrybės, pakankamų žinių ir technikos įvaldymo, pavyzdžiui, kilnoti, vartyti pacientą.

Savarankiškų slaugos užduočių patikėjimas pirmiausia skatina slaugytojo padėjėjo atsakomybės jausmą, norą lavinti turimus įgūdžius, mokytis.

Pasitenkinimas darbu

Slaugytojo padėjėjo profesija yra patraukli, o profesionalų poreikis darbo rinkoje didėja. Glenn, Taylor (2007), Weaver (2000) ir Gražulis (2012) pastebėjo, kad ilgėjant profesinei darbo patirčiai pasitenkinimas pasirinktu darbu auga, kitaip tariant, kuo vyresnis darbuotojas, tuo labiau jis patenkintas savo darbu. Kiti atlikti tyrimai Beek, Wagner (2011) rodo, kad slaugytojo padėjėjai mano, jog didesnę jų pasitenkinimą darbu lemia didesnis apmokėjimas už darbą, pacientų ir jų artimųjų padėka, geresnės darbo sąlygos, geresni darbuotojų santykiai kolektyve ir didesnė bendradarbių pagarba. Vadovų parama ir teigiamas darbo įvertinimas yra ypač svarbu, svarbiau net už bendradarbių paramos trūkumą. Taylor pastebėjo, kad suprastintos užduotys bei piniginės premijos motyvuodavo darbuotojus dirbti geriau. Figueiredo-Ferraz (2012) įsitikinęs, kad geras darbo atlikimas sukelia didelį pasitenkinimą darbu, o ne atvirksčiai. Racionalus darbų paskirstymas, darbo laiko suplanavimas predisponuoja pasitenkinimą darbu. Shader (2001) teigimu, lanksčiai sprendžiant darbo laiko paskirstymą, išvengiama streso atsiradimo problemos. Slaugytojo padėjėjo pasididžiavimas profesija priklauso nuo artimų žmonių, vadovų bei visos visuomenės požiūrio.

Slaugytojo padėjėjo funkcijos

Slaugytojo padėjėjo funkcijos – užtikrinti paciento asmens higieną ir padėti slaugos specialistui teikti pagalbą, esant ekstremalių būklių situacijoms, surinkti paprastus ėminius, pavyzdžiui, kraujo, šlapimo, išmatų, seilių, skreplių ir vėmalų tyrimams, pakuoti ir gabenti juos į laboratoriją, prižiūrėti slaugos specialistui. Slaugytojo padėjėjas atlieka daug neplanuoto darbo, kurio atsiranda staiga prirėkus pagalbos bet kuriam pacientui. Dauguma pacientų yra gulintys ir dažniausiai jiems taikomos asmens higienos, maitinimo procedūros, šlapinimosi ir tuštinimosi funkcijų priežiūra, todėl sunku kontroliuoti slaugytojo padėjėjo darbo krūvį. Darbuotojų darbo sąlygos ir veikla, kuri susijusi su ligonių perkėlimu ir pernešimu, yra nepalanki jų sveikatai, bet tai darbas, kurį slaugytojo padėjėjas pagal kompetenciją geba atlikti savarankiškai ir yra už jį atsakingas. Slaugytojo padėjėjas su pacientu bendrauja visą gydymo laiką. Jis pirmas pasitinka pacientą skyriuje, palydi į palatą, jeigu pacientas neįgalus, – transportuoja. Taip pat vykdo slaugytojo nurodymus, slaugos veiksmus, paruošia ir prižiūri slaugos priemones, kurių reikia slaugos veiksams atlikti, bendradarbiauja su kitais sveikatos priežiūros darbuotojais.

Bendravimas

Slaugytojo padėjėjas turi gebėti bendrauti, bendradarbiauti ir dirbti su komanda. Komandinis darbas yra susijęs su dideliu darbuotojų pasitenkinimu, grindžiamas tarpusavio pagalba. Savo profesinėje erdvėje slaugytojo padėjėjas dažniausiai bendrauja ir bendradarbiauja su slaugytojais, pacientais ir jų artimaisiais. Intensyvus bendravimas su pacientais ir jų artimaisiais slaugytojo padėjėjui kelia specifinių fizinių ir psichinių reikalavimų. Slaugytojo padėjėjas turi būti užjaučiantis, sąžiningas, doras, mylėti žmogų. Šią profesiją pasirinkęs asmuo turi sugebėti įsijausti į paciento būklę ir išgyvenimus. Labai svarbu būti tolerantiškam, kultūringam, ryžtingam, reikiam, iniciatyviam, sugebėti kantriai siekti užsibrėžto tikslo, valdyti savo emocijas, išverti

fizinę ir psichinę įtampą. Slaugytojo ir slaugytojo padėjėjo tarpusavio sutarimas būtinas ne tik efektyviam komandiniam darbui, bet ir bendrai darbo atmosferai, pasitikėjimui. Tiek slaugytojo, tiek slaugytojo padėjėjo profesinės veiklos tikslas – kokybiška paslauga pacientui, kurį pasiekti jie gali tik bendradarbiaudami. Slaugytojas ir slaugytojo padėjėjas dirbdami kartu geriau supranta pacientų priežiūros tikslus ir poreikius, pasiekia geresnių rezultatų ir pacientų saugos užtikrinimo.

Literatūra

1. Lietuvos medicinos norma MN 21:2000 „Slaugytojo padėjėjas. Funkcijos, pareigos, teisės, kompetencija ir atsakomybė“, Valstybės žinios, 2000, Nr. 36-1009.
2. Skowroń J., Czerczak S. Rules and recent trends for setting health-based occupational exposure limits for chemicals. *Int J Occup Med Environ Health*. 2015;28(2):243–252.
3. Lietuvos higienos norma HN 47-1:2020 „Asmens sveikatos priežiūros įstaigos: Infekcijų kontrolės reikalavimai“.
4. Jones, T., Taylor, S. F. (2007). The conceptual domain of service loyalty: how many dimensions? *Journal of Service Marketing*, 21(1), 36–51. Prieiga per internetą: <http://www.emeraldinsight.com/doi/pdfplus/10.1108/08876040710726284>
5. Gražulis V., Valickas A., Dačiulytė R., Sudnickas T. Darbuotojas organizacijos koordinacinių sistemoje: žmogiškojo potencialo vystymo perspektyvos, Leidėjas: Mykolo Romerio universitetas, 2012.
6. Beek A., Wagner C., Spreeuwenberg P., Frijters D., Ribbe M., Groenewegen P. Communication, advice exchange and job satisfaction of nursing staff: a social network analyses of 35 long-term care units. *Health Services Research* 2011; 11:140.
7. Figueiredo-Ferraz H., Grau-Alberola E., Gil-Monte P., García-Juesas J. Work and job satisfaction of nurse practitioners. *Psicothema* 2012; 2, 271–276.
8. Shader K., Broome M., Broome D., West M., Nash M., 2001, Factors influencing satisfaction and anticipated turnover for nurses in an academic medical center. *Journal of Nursing Administration*. 31 (4). P. 210–216.